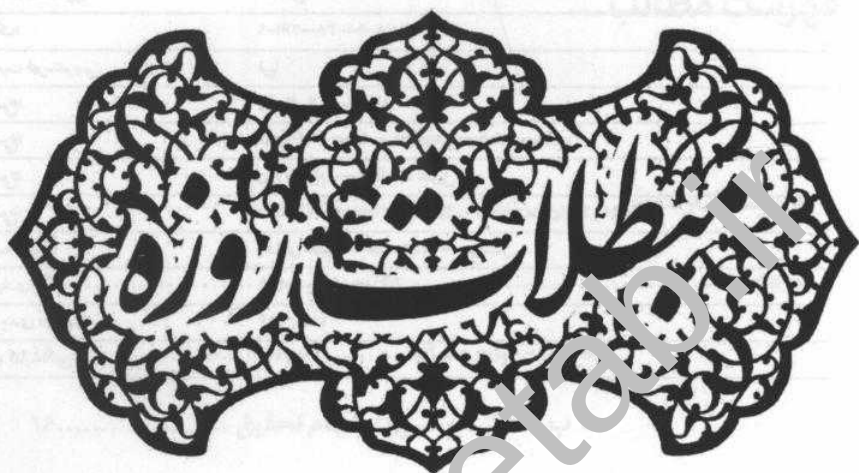

از دیدگاه فریقین

مؤلف: حسین خرم دل

ویراستار علمی: دکتر محمد اصغری حسد میه

ویراستار ادبی: احمد خواجه

سرشناسه:	خرم‌دل، حسین، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور:	مطبوعات روزه از دیدگاه فریقین / نویسنده حسین خرم‌دل؛ ویراستار علمی محمد اصغری حسامیه.
مشخصات نشر:	اصفهان: نشر دارخوین، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری:	۱۵۰ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۸۱-۳۶۱-۹
وضعیت فهرست نویسی:	فیا
موضوع:	روزه (اسلام) -- فتواها
موضوع:	Fasting -- Religious aspects -- Islam -- Farwas
موضوع:	روزه (اسلام) -- مطالعات تطبیق
موضوع:	Fasting -- Religious aspects -- Islam -- Comparative studies
شناسه افز:	اصغری حسامیه، محمد، ۱۳۵۹ - ویراستار
رده بندی کنگ:	BP۱۸۸/خ۴۵م۲ ۱۳۵۹
رده بندی دیویی:	۲۹۷ / ۳۵۴
شماره کتابشناسی ملی:	۴۲۴۴۹۲۴

پن مرکز بخش:
۰۹۵۰۲۰۷۷۲
۰۹۱۷۸۷۳۵۱۷

مطبوعات روزه از دیدگاه فریقین

تألیف: حسین خرم‌دل

ویراستار علمی: محمد اصغری حسامیه

ویراستار ادبی: احمد خواجه

ناشر: دارخوین

طراحی گرافیک: گروه فرهنگی هنری پلک، محمد کاظم شمایی

تعداد صفحات: ۱۵۰ صفحه

سال و نوبت چاپ: ۱۳۹۵ / اول

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

فهرست مطالب...

۱۳.....	۱. سگاتار مولف.....
۱۵.....	۲. مقدمه.....
۱۵.....	۳. الف- بیان مسأله.....
۱۶.....	۴. ب- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق.....
۱۶.....	۵. ج- روش های تحقیق.....
۱۷.....	۶. د- فرضیه های تحقیق.....
۱۷.....	۷. ه- اهداف تحقیق (کلی و جزئی).....
۱۷.....	۸. و- پیشینه تحقیق.....
۱۷.....	۹. ز- روش تحقیق.....
۱۷.....	۱۰. و- ساختار تحقیق.....

فصل اول: مفهوم روزه در لغت و اصطلاح ۲۲

۲۳ □ (۲-۱) صوم:

۲۵ □ (۳-۱) روزه از نظر اصطلاحی و شرعی:

فصل دوم: شرایط روزه ۲۷

۲۷ □ (۱-۲) شرائط روزه

فصل سوم: اصطلاحات روزه ۲۹

۲۹ □ مقدمه

فصل چهارم: اقسام روزه ۳۷

فصل پنجم: روزه ماه رمضان از دیدگاه اسلام ۵۳

۶۰ □ (۲-۵) روزه از منظر روایات

بخش دوم: شرایط و اقسام روزه از دیدگاه فریقین ۶۳

فصل اول: روزه از دیدگاه فریقین (پنج مذهب) ۶۵

۶۵ □ مقدمه

۶۵ □ (۱-۱) صیام

۷۲ ۱-۲) زوال عذر

فصل دوم: شرایط روزه ۷۷

۷۷ مقدمه

۷۷ ۱-۲) شرایط روزه

فصل سوم: اقسام روزه ۸۱

۸۱ مقدمه

۸۱ ۱-۳) روزه واجب

۸۲ ۲-۳) روزه مستحب

۸۳ ۳-۳) روزه حرام

۸۴ ۴-۳) روزه مکروه

فصل چهارم: چند مسأله درباره مبطلات روزه از کتاب تحریر
الوسیله ۸۷

فصل پنجم: چند مسأله درباره کفاره از کتاب عروة الوثقی ۹۷

□ ۵-۱) چند مسأله ۹۷

بخش سوم: هجده احکام آن از دیدگاه فریقین ۱۰۹

فصل اول: مبطلات ۱۱۱

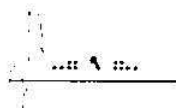
فصل دوم: قضاء رمضان ۱۱۱

□ مقدمه ۱۱۹

□ ۲-۱) قضای رمضان ۱۱۹

فصل سوم: صیام الکفارات ۱۲۳

□ ۳-۱) روزه کفارات ۱۲۳

فصل چهارم: چند مسأله در باب قضا و کفاره روزه از کتاب الخلاف شیخ
طوسی ۱۲۷

فصل پنجم: ثبوت هلال ماه ۱۳۵

فصل ششم: مجازات شرعی و قانونی روزه خواری ۱۳۹

۱-۶) وصف جزایی تظاهر به روزه خواری و مستند آن ۱۳۹

۱-۷) قانون جدید مجازات اسلامی ۱۴۱

نتایج و پیشنهادها ۱۴۳

■ ا- نتایج ۱۴۳

■ ب- پیشنهادها ۱۴۴

منابع و مأخذ ۱۴۵

پیش‌گفتار مولف

یکی از مسائل که در باب صیام مطرح است، بحث مبطلات روزه است. روزه از نظر لغت، به معنی امساک و ترک مطلق چیزها از خوردنیها و آشامیدنیها، و یا از هر عملی و سخنی می‌باشد، و این عبارت اصطلاحی و شرعی: به معنای بازداشتن نفس از کل مفطرات حکمی و حقیقی است.

این کتاب با عنوان «مبطلات روزه از دیدگاه فریقین» نظرات فقهای اسلامی در بحث مبطلات روزه را مورد بررسی قرار می‌دهد. نگارنده با مراجعه به کتابخانه‌ها از جمله کتابخانه آستان قدس رضوی مراجعه نموده و با مطالعه در کتب و منابع مختلف به بررسی مبطلات روزه از دیدگاه فریقین (پنج تائنه) پرداخته است. کتاب خویش را در ۳ بخش ارائه نموده است.

«برخی از مهمترین موارد اختلاف بین شیعه و سنی در بحث مبطلات روزه عبارتند از: ۱- خوردن ۲- آشامیدن ۳- جماع ۴- استمناء ۵- استفراغ کردن ۶- تسبیح کردن در بخشهای مختلف توضیح داده می‌شود.»

اللهم صل علی محمد و آل محمد

حسین خرم دل

اردیبهشت ۹۵

مقدمه

تنها راه کمال رسانی، انسان، ارتباط و پیوند معنوی با ذات اقدس الهی است و از این رهگذر است که انسان می‌تواند اوج قلّه کمال انسانی را فتح کند و به صفات و خصلت‌های انسانی آید، گردد و به مقام قرب الهی راه یابد. عبادات از جمله روزه از آن جهت که ارتباط مسقیم خداوند دارند، در میان احکام دینی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بوده و بیشترین تأثیر کمال انسانی را دارا می‌باشند، عبادت مناسب‌ترین پاسخ به متعالی‌ترین نیاز روح انسانی است.

روزه از ارکان دین اسلام است و دارای اثرات فراوان از جمله: آثار تربیتی، اجتماعی، جسمی و روحی و روانی در بین مردم بویژه قشر نوجوانان و جوانان دارد لذا دانستن مسائل روزه بر هر فرد مسلمانی واجب عینی است و تازمانی که شخص مسائل روزه و روزه داری را نداند روزه گرفتن آن هم بی‌فایده خواهد بود.

بنابراین در پی آنیم که به بحث درباره احکام و مسائل روزه از جنبه بحث مبطلات آن از دیدگاه فریقین پردازیم و به اختلافات و اشتراکات آنان نظر کنیم. بنابراین عمده بحث ما، در مسائل روزه، بحث مبطلات آن از دیدگاه فریقین (یا همان مذاهب پنجگانه) می‌باشد که در آن به نقطه نظرات و مسائل آن پرداخته‌اند، و پیروان مذاهب خود را به تبعیت از آن سفارش نموده‌اند.

الف- بیان مسأله

روزه از واجبات مسلم اسلام است که پیروان مذاهب مختلف فقهی آن را واجب دانسته‌اند، اما در بحث مبطلات روزه اختلاف نظر دارند. فقهای عظام امامیه بطور

کامل احکام مربوط به مبطلات را از نظر فقهی بررسی کرده‌اند و به صورت جامع و کامل در دسترس ما قرار داده‌اند پیروان مذاهب چهارگانه اهل سنت در بحث مبطلات روزه اختلاف اساسی با امامیه ندارند. از جمله وجوه مشترک مبطلات روزه در بین همه مذاهب، خوردن و آشامیدن، جماع عمدی، استمناء، و استغراق عمدی می‌باشد اما در برخی از مبطلات روزه، با یکدیگر اختلاف نظر دارند. از جمله فقه‌های امامیه معتقدند، ۱- رساندن غبار غلیظ به حلق ۲- فرو بردن تمام سر در آب ۳- ماندن بر جنابت تا طلوع ۴- دروغ بستن به خدا و پیغمبر ﷺ و امامان معصومین علیهم‌السلام باعث باطل شدن روزه می‌شود. اما اهل سنت در بحث کفاره و قضاء روزه آراء برخی از فقه‌های پنجگانه با یکدیگر تفاوت دارند. عنوان مثال از دیدگاه امامیه اگر روزه دار تمام سر خود را در آب فرو برد اگرچه باقی بدنش از آب بیرون باشد روزه او باطل و موجب قضا و کفاره است و اما مذاهب دیگر مانند حنفیه گفته‌اند این کار در باطل شدن روزه اثری ندارد.

ب - اهمّیت و ضرورت انجام ته قیو (توجیه اجرای طرح و فواید ناشی از آن بطوری که ضرورت آن احساس و اهمّیت آن آشکار گردد)

اهمّیت و ضرورت روزه نه تنها در دین اسلام به آن توجه شده است، بلکه در ادیان دیگر نیز به آن توجه زیادی شده است چرا که آثار و منافع بسیار مثبت آن در زندگی بشر از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است یا به تعبیر دیگر، در جهان اسلام ایران پیروان مذاهب با یکدیگر زندگی مسالمت آمیزی دارند و مسلمین مذاهب مختلف عموماً پیرو پنج فرقه می‌باشند. شناخت دقیق و علمی نقاط مشترک و افتراق این مذاهب در وحدت عملی و زندگی مسالمت آمیز که یکی از اهداف انقلاب اسلامی است نقش بسیار موثر دارد. به خصوص که روزه یکی از واجبات مؤکد مسلمین بوده و انجام آسانه و دقیق فقهی می‌تواند موجب ترویج و تشویق پیروان مذاهب به یک فقه خاص می‌باشد.

ج - پرسش‌های تحقیق

۱- اختلاف اهل سنت و شیعه در مورد مبطلات روزه چیست ؟

۲- وجوه مشترک فریقین در مبطلات روزه چیست ؟

۳- آیا مبطلات روزه موجب کفاره و قضاء در آراء همه فقهای پنجگانه می شود ؟

د- فرضیه های تحقیق

۱- مذاهب پنجگانه در برخی از موارد مبطلات روزه اختلاف نظر دارند از قبیل : خوردن، آشامیدن و استفراغ کردن.

۲- مذاهب پنجگانه (فریقین) در برخی از موارد مبطلات روزه اشتراک نظر دارند از قبیل: اما، کردن، دروغ بستن به خدا و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امامان معصوم علیهم السلام.

۳- آراء برخی فقهای پنجگانه این است که مبطلات روزه موجب کفاره و قضا می شود.

هـ- اهداف تحقیق (ویژه)

اهداف کلی : مفاهیم و کلیات مربوط به مبطلات روزه از دیدگاه فریقین تعریف می شود.

اهداف ویژه : روایات و احادیثی به اختلاف فریقین را در مورد مبطلات روزه بیان می کند بررسی می شود.

و- پیشینه تحقیق

با مراجعه به کتابخانه ها و پایگاههای اینترنتی مشخص شد که در خصوص مبطلات روزه از دیدگاه فریقین، کتب، مقالات و پایان نامه هایی وجود دارد. از آنجمله :

الف- کتب

۱- امام خمینی، سید روح الله، تحریر الوسیله (۳ جلدی)، چاپ سوم، شرکت چاپ قدس قم، مؤسسه انتشارات دارالعلم، ۱۳۹۰ ش.

۲- الجرجانی، القاضي احمد بن محمد، التحرير فی فروع الفقه الشافعی، (۲ جلدی)، محقق محمد حسن، محمد حسن اسماعیل، چاپ اول، لبنان، دارالکتب العلمیه، بیروت، ۲۰۰۸ میلادی.

۳- شهابی، محمود، ادوار فقه (۲ جلدی)، چاپ دوم، تهران، سازمان چاپ و انتشارات وزارت ارشاد، تابستان ۱۳۶۶.

ب- مقالات :

۱- پاک نیا، عبد الکریم، «عید فطر و نقش آن در تحولات فردی و اجتماعی، نشریه فقه و اصول، مبلغان، شماره ۳۵، آذر ۱۳۸۱.

۲- تجلیل، جلیل، «رمضان، ذوب شدن بر اثر عبارت است»، نشریه علوم قرآن و حدیث، گلستان قرآن، آذر ۱۳۸۰.

۳- موگهی، عبدالرحیم، «احکام روزه بانوان»، نشریه فقه و اصول مبلغان، شماره ۳۵، آذر ۱۳۸۰.

ج- پایان نامه ها

۱- بیک، زاده، بررسی فقهی روزه و نقش آن در سلامت جسم و جان، کارشناسی ارشد، الهیات و معارف اسلامی (فقه و مبانی حقوق اسلامی) دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک، سن ۱۳۹۰، صدقه اشرف، سال دفاع ۱۳۹۰.

۲- پارسایان، سپهر، بحث پیرامون فلسفه روزه از نظر قرآن و سنت، کارشناسی ارشد (سطح ۲) الهیات و معارف اسلامی (فقه و مبانی حقوق اسلامی) شورای عالی حوزه علمیه قم، معاونت پژوهشی، استاد راهنما: منیر شایسته خو، سال دفاع ۱۳۸۳.

۳- نظری جاثوندی، رسول، مبطلات روزه، کارشناسی ارشد، الهیات و معارف اسلامی (فقه و مبانی حقوق اسلامی) دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک، استاد راهنما: سید مجتبی حسینی، سال دفاع ۱۳۹۱.

ز- روش تحقیق

از آنجا که موضوع، از موضوعات علوم انسانی است، لذا پس از گذراندن دوره‌های مقدماتی و گذراندن دوره‌های تخصصی و فیش برداری، تجزیه و تحلیل اسامی در علوم انسانی صورت می‌گیرد، بنابراین، روش تحقیق، روش کتابخانه‌ای و اسنادی است، شیوه استنتاج و گردآوری اطلاعات در ارتباط با موضوع تحقیق در کتابخانه انجام می‌شود، پس از اینکه منابع و مآخذ ارائه شده در بالا و دیگر آثار مطلوب موجود در کتابخانه، مورد مراجعه و مطالعه قرار گرفت، از آن‌ها فیش برداری به عمل آمده سپس مورد بررسی قرار می‌گیرد.

ح - ساختار تحقیق

این دست نوشته در سه بخش جداگانه تنظیم گردیده است که :
بخش اول کلیات ؛ شامل ۵ فصل ، که شامل مفهوم روزه در لغت و از نظر اصطلاحی و شرعی ، شرایط روزه ، مفطرات روزه ، اقسام روزه ، و روزه ماه رمضان از دیدگاه اسلام و از منظر آیات و روایات می باشد .

بخش دوم آی شامل ۵ فصل که شامل روزه از دیدگاه فریقین (پنج مذهب) ، شرایط روزه ، از دیدگاه فریقین (اقسام روزه از دیدگاه فریقین ، چند مسأله درباره مبطلات روزه از کتاب تحریر الوعیات - چند مسأله درباره کفاره از کتاب عروة الوثقی می باشد .
بخش سوم نیز که ۶ فصل می باشد تحت عناوین مبطلات روزه از دیدگاه فریقین ، قضاء روزه از دیدگاه فریقین ، قاره ، روزه از دیدگاه فریقین ، چند مسأله درباره قضا و کفاره از کتاب الخلاف شیخ حرسی ، نبوت هلال ماه و مجازات شرعی و قانونی روزه خواری ، تقدیم حضور می گردد .